

Hoe raak je snel thuis in Nederland?

Aankomst in Nederland

De eerste opvang

Direct na aankomst moet je je aanmelden bij het IND-aanmeldcentrum in Ter Apel (Immigratie- en Naturalisatiedienst). Daar krijg je een aanmeldingsformulier en een aanmeldgehoor: het eerste interview met een IND-medewerker. Dit is de start van je asielaanvraag.

Het COA, Centrum Opvang Asielzoekers, vangt je op en geeft je onderdak in een AZC, een Asielzoekerscentrum. Hier krijg je ook voedsel, zakgeld en noodzakelijke benodigdheden. Je krijgt van het COA een woonbegeleider en een contactpersoon bij wie je terecht kunt met al je vragen.

In ieder AZC vind je ook het GCA (Gezondheidscentrum Asielzoekers) en Vluchtelingenwerk Nederland. Deze mensenrechtenorganisatie kan al je vragen beantwoorden over je asielaanvraag. Ze werken met vrijwilligers, die je ook praktisch kunnen helpen, met bijvoorbeeld het opzoeken van informatie en invullen van formulieren.

Gebruik je tijd nuttig!

De eerste periode is het vaak wachten of je asielaanvraag wordt goedgekeurd. Ook kun je te maken krijgen met verhuizingen. Maar je kunt die tijd nuttig gebruiken! Leer de taal en leg contacten zodat, wanneer je asielaanvraag wordt goedgekeurd, je meteen volop mee kunt doen en een goede start kunt maken met je nieuwe leven! Hier leggen we je uit op welke regelingen en instanties je een beroep kunt doen als je een visuele beperking hebt.

Een visuele uitdaging

In Nederland verwachten mensen dat je met een visuele (of andere) beperking een zelfstandig leven leidt en dat je je ervoor inzet om op alle gebieden volwaardig mee te doen in de maatschappij. Mensen spannen zich ervoor in om dat mogelijk te maken. 'De inclusieve samenleving', wordt dat ook wel genoemd.

Nederlandse mensen met een visuele beperking spreken zelf liever over een visuele uitdaging. Als nieuwkomer met een visuele uitdaging is het weliswaar soms extra lastig, maar tegelijk ook extra belangrijk om Nederlands te leren. De Nederlandse taal helpt je om contacten te leggen en duidelijk te maken wat je wilt of nodig hebt. En om je weg in de Nederlandse samenleving te vinden. De Nederlandse taal is je redmiddel!

Durf te vragen!

De eerste periode is niet altijd gemakkelijk en gaat gepaard met veel onzekerheden. Een actieve opstelling brengt je verder. Bovendien krijg je er een beter gevoel van. Het COA, GCA, Vluchtelingenwerk en andere organisaties kunnen je veel bieden, maar zijn vaak niet bekend met de (on)mogelijkheden van mensen met een visuele beperking. Daarom is ons advies: neem contact op met de Oogvereniging en een centrum voor blinden en slechtzienden in de regio.

De Oogvereniging, Ooglijn en oogcafés

De Oogvereniging is een landelijke organisatie die de belangen van mensen met een visuele beperking behartigt. Jij of je begeleider kunnen er alle informatie krijgen over hoe dingen hier geregeld zijn voor mensen met een visuele uitdaging en bij welke instanties je terecht kunt.

De Oogvereniging geeft geen persoonlijke begeleiding, maar biedt wel:

- De **Ooglijn** voor praktische vragen, maar ook voor ‘levensvragen’ of een luisterend oor.

De Ooglijn is telefonisch te bereiken op 030-2945444 of via de mail:

ooglijn@oogvereniging.nl.

- **Oogcafés:** gezellige en informatieve ontmoetingsmiddagen of avonden op vele plaatsen in Nederland, waar je veel mensen met een visuele uitdaging kunt ontmoeten. oogvereniging.nl/oogcafes
- **Ledengroepen:** per stad of provincie, per oogaandoening of per thema, bijvoorbeeld jongeren, ouders, doofblindheid. oogvereniging.nl/uw-eigen-interessegebied

Bartiméus en Visio

We raden je aan om je zo snel mogelijk na aankomst in Nederland aan te melden bij een centrum voor blinden en slechtzienden in de regio waar je zit: Visio of Bartiméus. Je kunt er terecht voor stoklooplees, brailleles, computerles, omgaan met hulpmiddelen en ADL-vaardigheden (Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen): alles wat je nodig hebt om je in het dagelijks leven zelfstandig te kunnen redden. Hiermee hoef je dus niet te wachten tot je asielaanvraag is goedgekeurd. De mogelijkheden zijn in deze periode wel gelimiteerd tot een beperkt aantal lessen per onderwerp, dus geef precies aan wat je het meeste nodig hebt.

De dienstverlening van Bartiméus en Visio wordt vergoed vanuit de Zorgverzekering als je een verklaring hebt van een oogarts dat je aan de criteria voldoet, op grond waarvan Bartiméus of Visio begeleiding mag geven.

Een afspraak maken met de oogarts

Ook als je gespecialiseerde medische oogzorg nodig hebt, moet je naar de oogarts. Wacht daar niet onnodig lang mee. Voor een afspraak met de oogarts (zogenoemd 'tweedelijnszorg') heb je een verwijzing nodig van de huisarts (eerstelijnszorg).

Een afspraak maken met de huisarts

Via het COA ben je verzekerd voor een bezoek aan de huisarts en krijg je ook een tolk toegewezen. Dus je kunt gewoon in je eigen taal met de arts spreken.

Als je in het AZC zit, kun je naar het GCA om een afspraak met de huisarts te maken. (Je contactpersoon van het COA kan je zo nodig helpen).

Als je niet in het AZC bent, kun je de Praktijklijn bellen, het nummer van de landelijke huisartsenpraktijk voor asielzoekers: 088 112 2 112. Houd je gezondheidspas, die je van het COA hebt gekregen, bij de hand. Ze vragen naar je nummer op die pas.

Een netwerk

Instanties en hulp genoeg dus. Maar voor je dagelijkse leven is een 'netwerk', contacten met Nederlandse mensen, ook heel belangrijk. Voor praktische hulp, om even iets te vragen, iets te delen, iets voor iemand anders te kunnen betekenen en om je thuis te voelen in dit nieuwe land.

Zowel met ziende mensen als met mensen met een visuele uitdaging.

Taalcafés

Naast de al genoemde oogcafés zijn er ook Taalcafés, georganiseerd door en met vrijwilligers. Je contactpersoon bij het COA weet wel waar in de buurt die georganiseerd worden.

YouTube, Podcasts, Passend Lezen

Als je even nergens naartoe kunt en alleen zit, kun je bijvoorbeeld Nederlandse YouTube-filmpjes bekijken en podcasts luisteren om aan de taal te wennen en die al een beetje te leren. Je kunt ook een abonnement afsluiten bij Passend Lezen. Daar hebben ze bijvoorbeeld Makkelijk Lezen boeken, ook in meerdere talen. De telefonische klantenservice helpt jou (en degene die je begeleidt) graag verder: 070 338 1500.

Hoe kom ik aan...?

Voor al deze dingen moet je wel een mobiele telefoon, iPad, laptop of computer hebben. Als je die niet hebt of geen geld hebt om er een te kopen, kun je er misschien een lenen. Je kunt ook proberen of je een schenking kunt krijgen om er een aan te schaffen, bijvoorbeeld via LSBS:

<https://lsbs.nl/>.

Nog een tip: je kunt een oproep plaatsen op <https://www.kimbols.be/>. Kim Bols is een blinde vrouw die al enige jaren alle nieuws, activiteiten en informatie voor mensen met een visuele beperking op haar website bijeenbrengt. Je kunt je ook abonneren op haar mailgroep <https://groups.io/g/visuelehandicap>.

Inburgeren in Nederland!

Iedere nieuwkomer is verplicht om in te burgeren: de taal te leren en de Nederlandse maatschappij te leren kennen. ‘Burger’ betekent inwoner met alle gebruikelijke rechten en plichten. In Nederland wordt iemand die blind of slechtziend is gezien als iemand die – met de noodzakelijke hulpmiddelen – zelfstandig kan wonen, studeren en werken of vrijwilligerswerk kan doen. Iemand die volwaardig aan de maatschappij kan deelnemen ofwel ‘participeren’.

Als je al een beetje thuis bent in Nederland en de taal al een beetje spreekt, verloopt je inburgeringstraject veel soepeler. Je kunt dan echt aan je nieuwe leven beginnen!

Het belang van inburgering en inburgeringscursussen

Het inburgeringstraject bestaat uit:

- ONA: Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt
- KNM: Kennis van de Nederlandse maatschappij
- Participatieverklaring dat je graag wilt participeren, een aantal bijeenkomsten in je eigen gemeente

Je moet het inburgeringstraject binnen 3 jaar afronden, anders moet je de lening die je hiervoor krijgt van DUO (de Dienst Uitvoering Onderwijs) terugbetalen. Dat kan in bepaalde bijzondere gevallen worden verlengd.

Taallessen soms een uitdaging

Het volgen van de taallessen en andere inburgeringscursussen is in de praktijk voor blinde asielzoekers niet zonder problemen. Er bestaan geen cursussen die speciaal voor hen geschikt zijn gemaakt. De taallessen maken veel gebruik van beeldmateriaal en zijn daardoor niet altijd even goed toegankelijk (te maken). Ook kunnen de examens niet altijd (op tijd) toegankelijk gemaakt worden voor blinde of slechtziende kandidaten. Je kunt, als je ingeschreven bent, bij een taal- of andere opleiding je studiemateriaal in braille of toegankelijke elektronische tekst om laten zetten bij Dedicon: <https://educatief.dedicon.nl/>

Ontheffing

Wie blind of zeer slechtziend is, kan ontheffing aanvragen voor het inburgeringsexamen wegens ‘medische redenen’. Vanwege de te verwachten problemen bij het volgen van cursussen en vanwege de dreiging om na 3 jaar het geleende bedrag te moeten terugbetalen, wordt daar vaak gebruik van gemaakt.

De nadelen van ontheffing

Als meteen al in het begin van het traject ontheffing wordt verleend, vervalt de mogelijkheid om een lening te krijgen voor het volgen van inburgeringsopleidingen! Bovendien is inburgering belangrijk voor naturalisatie – het verkrijgen van een Nederlands paspoort.

Pas ontheffing aanvragen als het examen niet toegankelijk is!

Maar het is juist heel belangrijk dat je als blinde of slechtziende nieuwkomer de inburgeringscursussen volgt en de taal goed leert spreken! De Nederlandse taal is je redmiddel en vergroot de kans op een zelfstandig leven en participatie in de Nederlandse samenleving sterk.

Je kunt dus beter gewoon aan de cursussen beginnen en als het echt niet anders kan, ontheffing aanvragen voor een bepaald examen, bijvoorbeeld als blijkt dat dat niet toegankelijk gemaakt kan worden. Dat leidt dan niet tot de verplichting de lening terug te betalen of het niet kunnen voltooien van het inburgeringstraject. En ondertussen heb je de taal goed geleerd. En dat is het belangrijkste!

Speciaal traject voor mensen met een visuele beperking

Je kunt er ook voor kiezen om via Visio Het Loo Erf een zogenaamd revalidatietraject te doen. Overdag krijg je dan taallessen, computerlessen, typlessen, stoklooplelessen en alles wat je verder nodig hebt. Je verblijft dan voor een bepaalde periode op Het Loo Erf. Als je voor dit traject kiest, is het handig om alvast een paar woordjes Nederlands te spreken. Je hebt dan nog meer aan je revalidatietraject en haalt er veel meer uit! Alhoewel je op Het Loo Erf natuurlijk ook aan je taalbeheersing zal werken. Met een beetje geluk kun je daarna doorleren of aan het werk!

Tips voor asielzoekers met een visuele uitdaging

- Durf te vragen als je ergens niet uitkomt; bel de Ooglijn van de Oogvereniging, ook met levensvragen.
- Kom in contact met andere mensen met een visuele uitdaging.
- Vraag altijd om een uitleg of toelichting als je iets niet begrijpt, bespreek mogelijkheden met je contactpersoon van COA of vluchtelingenwerk.
- Schaam je nooit omdat je een 'handicap' hebt. In Nederland doen mensen met een visuele beperking, al is het wel eens een uitdaging om goede oplossingen te vinden, volwaardig mee.
- Wees proactief: geef duidelijk aan wat je nodig hebt of wat je wel of niet kunt.
- Wees selectief: kies wat voor jou werkt, wat bij jou past.
- Als het langs de ene weg niet lukt, probeer dan een andere; in Nederland gelden weliswaar een heleboel regeltjes, maar het is wel het land van de mogelijkheden!

Lijst met organisaties

- **IND-aanmeldcentrum in Ter Apel:**
Ter Apelerven 3, 9561 MC Ter Apel

088 043 04 30 (normaal tarief)

- **Centrum Opvang Asielzoekers:**
Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag
088 715 70 00 <https://www.coa.nl/nl>
- **Gezondheidscentrum Asielzoekers:**
<https://www.gzasielzoekers.nl/>
- **Vluchtelingenwerk Nederland:**
Surinameplein 122, 1058 GV Amsterdam
020 346 72 00 info@vluchtelingenwerk.nl
<https://www.vluchtelingenwerk.nl/>
- **Oogvereniging** 030 299 28 78 info@oogvereniging.nl
<https://www.oogvereniging.nl/>
- **Ooglijn:**
030 294 54 44 (ma-vrij 9.00 - 15.30 uur) ooglijn@oogvereniging.nl
<https://www.oogvereniging.nl/vereniging/stel-uw-vraag-aan-deooglijn/>
- **Visio:**
088 585 85 85
info@visio.org
<https://www.visio.org/>
- **Bartiméus:** 088 88 99 888
info@bartimeus.nl
<https://www.bartimeus.nl/>
- **Praktijklijn:** 088 112 2 112
info@bartimeus.nl
<https://www.gzasielzoekers.nl/ikbenasielzoeker/praktijklijn>
- **Passend Lezen** 070 338 15 00 klanten@passendlezen.nl
<https://www.passendlezen.nl/>
- **Landelijke Stichting voor Blinden en Slechtzienden** 031
876 70 10 <https://lsbs.nl/>
- **Kim Bols** <https://www.kimbols.be/>
- **Dienst Uitvoering Onderwijs:** 050 599 77 55
<https://duo.nl/particulier/>
- **Dedicon:** 048 648 61 00 klantenservice@dedicon.nl